

Handläggare
Susanne Edner
Telefon: 08-50833639

Till
Utbildningsnämnden
2024-08-29

Motion om att förebygga sexuella övergrepp mot barn

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/408

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat motionen ”Att förebygga sexuella övergrepp mot barn” av Linnéa Vinge (SD) till utbildningsnämnden för yttrande.

Motionen föreslår att berörda nämnder ges i uppdrag att ta fram förslag på en handlingsplan/handlingsplaner i syfte att förebygga övergrepp mot barn inom kommunala verksamheter. Motionen föreslår också att berörda nämnder ges i uppdrag att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas.

Utbildningsnämndens har tagit fram handlingsplanen *Våga fråga, lyssna och agera* som omfattar personer utsatta för sexuellt våld oberoende av relationen till förövaren. Handlingsplanen gäller för perioden 2021–2025 och vänder sig till all skolpersonal, elevhälsans personal och skollädaingar men också till personal på central förvaltning. Inom ramen för arbetet med handlingsplanen erbjuder utbildningsförvaltningen löpande en rad olika utbildningar och kunskapshöjande insatser för skolpersonal.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/ Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat motionen ”Att förebygga sexuella övergrepp mot barn” av Linnéa Vinge (SD) till utbildningsnämnden för yttrande.

Enligt motionen har Stockholms stad inte bara ett ansvar att skapa trygga och säkra miljöer för barn och unga, utan även ett ledningsansvar att se till att personalen får utbildning i hur förövare kan maskera ett sexuellt intresse för barn för att på så sätt kunna stoppa olämpliga personer och upptäcka signaler om att något är fel.

Motionen föreslår att berörda nämnder ges i uppdrag att:

- Ta fram förslag på en handlingsplan/handlingsplaner i syfte att förebygga övergrepp mot barn inom kommunala verksamheter.
- Att initiera en utbildning för personal som arbetar med barn för att öka kunskapen om hur sexuella övergrepp mot barn lättare kan upptäckas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med avdelningen för personal och kompetensförsörjning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 20 augusti 2024. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 22 augusti 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen har våldsprevention som ett högt prioriterat område. För att stötta skolorna i detta arbete har förvaltningen anställt en centralt placerad samordnare för våldsprevention. Samtidigt har alla skolor i staden en viktig roll i arbetet mot att både motverka och att upptäcka sexuellt våld.

Utbildningsnämnden har tagit fram handlingsplanen *Våga fråga, lyssna och agera* som omfattar personer utsatta för sexuellt våld oberoende av relationen till förövaren. Handlingsplanen gäller för perioden 2021–2025 och vänder sig till all skolpersonal, elevhälsans personal och skolledningar men också till personal på central förvaltning.

Handlingsplanen säkerställer en tydlig ansvarsfördelning och struktur för skolornas arbete med att förebygga och motverka sexuellt våld. Den syftar till att öka kunskaperna inom de områden handlingsplanen omfattar samt ge stöd åt skolpersonal till hur man upptäcker signaler och hur man kan ställa frågor för att fråga om utsatthet och våld. Handlingsplanen tar upp information om var skolor kan få stöd i det förebyggande och åtgärdande arbetet samt ger exempel på material att använda för att samtala och undervisa

inom dessa områden. Handlingsplanen beskriver rutiner för hur man ska agera när man upptäcker signaler om sexuella övergrepp och utsatthet men innehåller också ett kunskapsunderlag till skolor, i arbetet med att förebygga till exempel sexuellt våld.

Inom ramen för arbetet med handlingsplanen erbjuder utbildningsförvaltningen löpande en rad olika utbildningar och kunskapshöjande insatser för skolpersonal. Utbildningar ges bland annat om skolors undervisning i sexualitet, samtycke och relationer som följer de nya läroplansändringar som gäller från höstterminen 2022. Skolor använder olika material som stöd för att lyfta frågor och samtal med eleverna om exempelvis samtycke och bra och dåliga hemligheter. I de yngre årskurserna finns material "Stopp min kropp!" och "Okej med dig?" som stöd för skolpersonal.

Satsningar genomförs också för att utveckla arbetet med våldsprevention på stadens skolor, för att öka kunskaperna kring normer, gränssättning, genus, samtycke, sexualiserat våld och åskådaransats bland elever och personal. I de äldre årskurserna använder skolor övningar, filmer och materialen "Vill du?" och "Mentorer i våldsprevention" (MVP).

Under hösten kommer förvaltningen att erbjuda fortbildning med fokus på våldsutsatthet och funktionsnedsättning, som ett led i att öka kunskaperna kring att barn med funktionsnedsättning löper större risk att utsättas för våld.

Arbetet på varje enskild skola dokumenteras och följs upp i exempelvis planen mot diskriminering och kränkande behandling, verksamhetsplan/verksamhetsberättelse eller elevhälsoplanen. Utbildningsförvaltningen prioriterar också kompetenshöjande utbildningsinsatser om orosanmälningar till socialtjänsten, kunskaper kring tecken på utsatthet och om att våga ställa frågor om utsatthet och våld.

Alla grundskolor har även ett uppdrag att arbeta hälsofrämjande. Detta genom att skapa goda lärmiljöer, tillitsfulla relationer och arbeta aktivt för att skapa en trygg skolmiljö för alla elever och arbeta aktivt med att våga ställa svåra frågor till elever. Undersökningar visar att goda relationer ökar möjligheterna till att elever som utsätts för någon form av våld eller sexuellt våld, vågar vända sig till någon vuxen på skolan.

Grundskolorna arbetar också med generella insatser för att främja tidig upptäckt av barn och unga som utsätts för våld. Det finns rutiner för att rutinmässigt ställa frågor om våld enligt exempelvis

standardiserade metoder så som hälsoenkät, hälsosamtal, samtal i vardagen och tryggbassamtal.

Utbildningsförvaltningen kommer också delta i arbetet med att sprida information och kampanjer till barn, unga och vårdnadshavare inom de områden handlingsplanen omfattar.

För att förhindra att olämplig personal anställs på våra skolor i staden omfattas alla skolor av krav på obligatorisk registerkontroll inför anställning, i syfte att stärka barn och ungas skydd mot sexualbrott och andra grova brott. Detta regleras framför allt genom Lag (2000:873) om registerkontroll av personal inom skola samt genom Skollagen. Registerkontrollen omfattar alla typer av yrkeskategorier inom verksamheten och den som vid nyanställning inte uppvisar ett registerutdrag får inte anställas på skolan. I dagsläget omfattar registerutdraget uppgifter om sexualbrott och barnpornografibrott samt vissa andra grova brott. En statlig utredning är tillsatt för att se över nuvarande lagstiftning kring möjligheten att begära ut registerutdrag, utredningen förväntas presenteras senast den 31 januari 2025.

Vilka åtgärder som aktualiseras vid signaler om brott eller annat olämpligt beteende hos personal sker alltid efter en bedömning i det enskilda fallet. Vid bedömning och utredning har förvaltningens skolor stöd av HR-enheten, som kan bistå med arbetsrättslig expertis och utredningsstöd. När misstanke om sexualbrott finns sker det alltid ett övervägande kring om en polisanmälan ska upprättas.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen, och med hänsyn till beskrivningen ovan, gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för barns rättigheter eller jämställdhet. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänsyn till remisstiden krävs omedelbar justering.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Motionen ”Att förebygga sexuella övergrepp mot barn” av Linnéa Vinge (SD).

Underskriftens äkthet valideras här: <https://underskriftpas.stockholm.se/validera>